

Cirkulärnr: 1992:2
Diariernr: 1992:0002
Handläggare: Ingrid Lindskog
Mats Söderberg
Avdsek: AK Barn
AK UngVux
Datum: 1992-01-10
Mottagare: Kommunstyrelse
Skolstyrelse
Kommundelsnämnd
Rubrik: Skolan i budgetpropositionen 1992
Bilagor: PM

Skolan i budgetpropositionen 1992

Svenska Kommunförbundet har sammanställt en kortfattad redovisning av de viktigaste förslagen i budgetpropositionen 1991/92:100 som rör skolområdet. För djupare studier hänvisas till propositionen i sin helhet.

Frågor med anledning av budgetpropositionen kan ställas till följande handläggare.

Grundskolan: Randolph Norberg, Sofia Larsson och Ingrid Lindskog
Gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning och kommunernas uppföljningsansvar: Peter Holmberg och Mats Söderberg
Ekonomi och statsbidrag: Laina Kämpe och Mats Söderberg

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik

Karl Knutsson

Ingrid Lindskog

BILAGA

Skolan i budgetpropositionen 1992

STATSBIDRAG TILL SKOLVÄSENDET - FÖRÄNDRINGAR

Regeringen beräknar det totala bidraget till driften av det offentliga skolväsendet efter aviserade justeringar till 31,6 miljarder kr, vilket innebär en ökning med 1,3 miljarder jämfört med 1991/92. Beloppet innefattar inte den årliga indexuppräkningsökning av den del av bidraget som avser sektorsbidraget och som riksdagen tidigare fattat beslut om. Ett underlag för beslut om uppräkningsens storlek föreläggs riksdagen under våren 1992.

Jämfört med föregående budgetår har vissa omfördelningar av anslagsposter skett, bl a överföring till sektorsbidraget av medel för inackorderingstillägg och fristående skolor. Dessa samt indragningar och andra förändringar av statsbidraget till skolan redovisas i det följande.

1 Sektorsbidragets nivå

Sektorsbidraget föreslås uppräknas från 27,2 miljarder kr till 29,2 miljarder kr, vilket innebär en uppjustering med 7 %.

Svenska Kommunförbundet har redovisat sina beräkningar av sektorsbidragets nivå i en skrivelse till regeringen den 16 december 1991. För att det nya sektorsbidraget i enlighet med riksdagens beslut skall bli kostnadsneutralt i förhållande till det gamla krävs enligt förbundet dels ett engångstillskott på 2,1 miljarder kr i form av en retroaktiv kompensation för kostnader 1990/91 och 1991/92, dels en fortlöpande nivåhöjning, som för 1992/93 beräknats till 2,5- 2,7 miljarder kr.

Kommunförbundets utgångspunkt i fortsatta kontakter med riksdag och regering är att uppnå kostnadsneutralitet.

2 Slopande av stimulansbidrag till förbättring av skolornas fysiska miljö

Bidraget till kommunernas utgifter för förbättringar av skolornas fysiska miljö beslutades av riksdagen hösten 1989. Riksdagsbeslutet avsåg 300 miljoner kr årligen under en tioårsperiod fr o m 1991. Den kommun som får bidrag skall anslå lika mycket som statsbidraget av kommunala medel. Genom riksdagsbeslut hösten 1991 minskades perioden till åtta år.

Man beslutade att bidraget under budgetåret 1991/92 kommer att lämnas inom en medelsram av 900 miljoner kr. Regeringen föreslår nu att bidraget helt slopas i och med utgången av nuvarande budgetår.

3 Statsbidrag till fristående skolor

Sektorsbidraget har tillförts 122 miljoner kr för fristående skolor, som fr o m detta budgetår räknats in i sektorsbidraget. Det genomsnittliga bidraget för elever i fristående skolor på grundskolenivå har därmed räknats upp till den genomsnittliga nivån för elever i grundskolan, dvs 22 000 kr per elev.

Beträffande kommunernas skyldigheter att fördela tillgängliga resurser på skolområdet efter behov till såväl offentliga som fristående skolor avser regeringen att under våren 1992 återkomma i en proposition om fristående skolor godkända för vanlig skolplikt. Här kommer alltså den s k skolpengen att behandlas.

3 Inga nya statsbidrag till gymnasiereformen under 1992/93

Enligt riksdagsbeslutet i juni 1991 om den nya gymnasieskolan och vuxenutbildningen fick kommunerna möjlighet att starta nationella program enligt den nya formen vid valfri tidpunkt under en fyraårsperiod. Senast 1995/96 skall dock alla kommuner erbjuda nya program i gymnasieskolans årskurs 1.

Reformen beräknades kosta 1,8 miljarder kr årligen. Riksdagsbeslutet innebar att kommunerna själva skulle bidra med 617 miljoner kr per år. Denna resurs skulle tillskapas genom att staten ställde ett rationaliseringskrav på kommunerna under en fyraårsperiod, 1992/93- 1995/96. Kravet på rationalisering skall stegvis öka. För läsåret 1992/93 förväntas rationaliseringen motsvara 0,5 % av sektorsbidraget. Detta krav kvarstår oförändrat.

Regeringen föreslår nu att ingen höjning sker av sektorsbidraget för finansiering av gymnasieskolreformen under budgetåret 1992/93. Av statsfinansiella skäl vill regeringen skjuta på riksdagens beslut från i våras om höjningar av statsbidraget för reformen.

Ingen kommun är förhindrad att börja med nya program redan under 1992/93, men kommunen får då helt själv svara för tillkommande kostnader. Föredragande statsråd räknar dock med att det under 1993/94 blir möjligt att påbörja den statliga delen av finansieringen av reformen.

4 Slopande av statsbidrag till utrustning i gymnasieskolan

Kommunerna har hittills kunnat få bidrag för anskaffning av utrustning till gymnasieskolan i form av startbidrag eller kompletteringsbidrag. Det har också varit möjligt att få bidrag för anskaffning av datorutrustning och programvara för flertalet studievägar. Regeringen

föreslår att detta anslag, som innevarande budgetår uppgår till 107 miljoner kr, upphör fr o m 1992/93.

5 Kraftig minskning av medel för vuxenutbildning

Regeringen föreslår en besparing i sektorsbidragets beräkningsmodell för kommunal vuxenutbildning på 350 miljoner kr. Detta skulle innebära att cirka en tredjedel av de medel som hitintills beräknats för den kommunala vuxenutbildningen faller bort. Statsrådet påpekar dock att dessa besparingsåtgärder inte bör påverka verksamheter inom vuxenutbildningen som föreslås förstärkta pga sysselsättningsläget.

Kommunernas skyldighet att anordna grundläggande vuxenutbildning, motsvarande grundvux och etapp 1, lades fast i riksdagsbeslutet om gymnasieskolan och vuxenutbildningen i våras. Besparingskravet torde därför i första hand påverka komvuxutbildningar inom etapp 2-4.

6 Inackorderingstillägg

Riksdagen har efter förslag i propositionen om ansvaret för skolan beslutat att ansvaret för stöd till inackorderade elever skall överföras från staten till elevernas hemkommun fr o m den 1 juli 1992.

Kommunerna kan nu avgöra om en viss gymnasieutbildning skall göras tillgänglig för en enskild elev genom anordnande nära hemmet, stöd till dagliga resor eller stöd till inackordering. Samma förhållande gäller för ungdomar som deltar i gymnasial vuxenutbildning/påbyggnadsutbildning inom komvux upp t o m det första kalenderhalvåret de fyller 20 år.

Regeringen föreslår att i de fall kommunens stöd till inackordering ges kontant skall det för varje hel kalendermånad som eleven är inackorderad uppgå till 1/30 av basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring.

7 Slopande av särskilda stimulansbidrag

Utbildningsutskottet uttalade sig i samband med propositionen om ansvaret för skolan för stor restriktivitet i fråga om stimulansbidrag till skolan. Med hänvisning till detta föreslår regeringen att inga särskilda medel fortsättningsvis skall utgå till utvecklingsarbete på högstadiet eller kultur i skolan. Dessa bidrag utgjorde tidigare sammanlagt cirka 53 miljoner kr.

Åtgärder för att stimulera kommunernas intresse för dans i skolan fortsätter dock enligt en plan från statens kulturråd t o m utgången av läsåret 1992/93.

8 Minskat stöd till facklig verksamhet

Av statsfinansiella skäl föreslår regeringen att bidraget på cirka 3,9 miljoner kr till löntagarorganisationernas verksamhet med skolinformatörer och för information om utbildning och rekrytering av handledare slopas.

9 Bidrag till verksamhet i flyktingsluss

Utbetalningen av sektorsbidraget grundas på uppgifter om antalet elever i grundskolan den 15 september föregående bidragsår. I bidragsunderlaget ingår också asylsökande elever i grundskoleåldern som vistas på sluss eller förläggning. Då elevantalet i sådana fall kan fluktuera relativt mycket under löpande läsår föreslår regeringen att mätningar skall göras vid flera tillfällen under året. Om det visar sig att bidraget till berörda kommuner betydligt avviker i jämförelse med septembermätningen kommer detta att beaktas vid bidragsgivningen.

ÖVRIGA NYHETER I BUDGETPROPOSITIONEN

1 Skola - skolbarnomsorg

Skolbarnsomsorgskommitténs betänkande Skola - skolbarnsomsorg, en helhet (SOU 1991:54) har remissbehandlats under hösten 1991. Föredragande statsråd ger i inledningen till budgetpropositionen 1992 regeringens synpunkt på förslagen i betänkandet och på den allmänna utvecklingen inom detta område i kommunerna.

Regeringen ser i och för sig stora fördelar i en ökad samordning och samverkan mellan skola och barnomsorg och har inga invändningar mot det arbete som nu pågår i kommunerna. Tvärtom understryks att det i en mål- och resultatstyrd skolverksamhet entydligt är en kommunal uppgift att driva verksamheten på bästa sätt, och det är därför riktigt att kommunerna nu själva bestämmer även i samverkans- och samordningsfrågor.

Man framhåller emellertid vikten av att det i de statliga styrsystemen görs en mycket klar beskrivning av skolans respektive barnomsorgens mål och uppdrag och en mycket tydlig gränsdragning mellan skolans och barnomsorgens roll och uppgifter. Läroplanskommitténs nya direktiv omfattar därför inte längre barnomsorgen med undantag av den skolförberedande verksamheten.

Regeringen föreslår därför heller inga ändringar i skol- eller socialtjänstlagstiftningen med anledning av samverkan mellan skola och barnomsorg. Detta gäller även sekretessreglerna som föreslås bli oförändrade i avvaktan på den generella översyn de genomgår i samband med den ändrade kommunallagstiftningen.

I avvaktan på ställningstaganden till den kommunalekonomiska kommitténs förslag om en samordning av statsbidragen till kommunerna föreslås heller inga förändringar i statsbidragshandlingen till skolbarnsomsorgen.

De förslag till utökade insatser inom forskning och utvärdering kring barns utveckling och lärande, som skolbarnsomsorgskommittén lade fram, avser regeringen att återkomma till bl a i samband med direktiven till skolverkets fördjupade anslagsframställning. Utbildnings- och personalfrågor kommer att behandlas i en särproposition kring lärarutbildning senare i vår.

2 Särskolan

Särskolekommitténs betänkande Särskolan - en primärkommunal skola (SOU 1991:30) har remissbehandlats under hösten. Där lämnas bl a förslag till förändringar av statsbidraget till driften av särskolan. Regeringen avser att återkomma med en särskild proposition om särskolan under våren 1992 och föreslår därför inga förändringar i budgetpropositionen.

3 Lärarutbildningen

I inledningen till budgetpropositionen aviserar statsrådet en särproposition om lärarutbildningen under våren 1992. Där skall även angelägna områden för fortbildningsinsatser liksom den framtida skolledarutbildningen behandlas.

4 Övergångsbestämmelser om gymnasieutbildning

Enligt skollagen (5 kap 5 §) har kommunerna skyldighet att erbjuda ungdomarna utbildning på nationella program såvitt de inte tidigare gått igenom utbildning på ett nationellt program eller likvärdig utbildning. Regeringen föreslår nu att ett tillägg till övergångsbestämmelserna införs. Där fastställs att en tvåårig eller längre utbildning på en specialkurs får anses utgöra en sådan likvärdig utbildning, medan en kortare specialkurs inte kan anses likvärdig.